

การกำหนดเครื่องมือทำการประมง

โดยที่สัตว์น้ำอาศัยอยู่ในน้ำคงที่ใดกลาวแล้ว การที่จะกำหนดจำนวนหรือนำหนักของสัตว์น้ำได้อย่างถูกต้องนั้น เป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ถายนัก สัตว์น้ำบางชนิดเมื่อถูกจับขึ้นมาแล้วก็จะตายทันที และถ้าสัตว์น้ำนั้นมีขนาดเล็กเกินกว่าที่จะใช้เป็นอาหารก็จะทำให้เกิดการสูญเสียประโยชน์อันมีมูลค่ามากมายยิ่งนัก และในขณะเดียวกัน หากไม่ทำการจับสัตว์น้ำขึ้นมาใช้ประโยชน์ สัตว์น้ำนั้นก็อาจจะวายอพยพไปท้อง หรือให้ผู้อื่น หรือคนชาติอื่นจับขึ้นมาใช้ประโยชน์ หรือมีฉนั้นก็อาจเสียชีวิตโดยธรรมชาติ ฉะนั้น การวางมาตรการเพื่อกำหนดการอนุรักษ์ จึงทำได้ไม่ถายนัก นักชีวประมงจึงได้วางหลักเกณฑ์การหาปริมาณหรือนำหนักของสัตว์น้ำไว้วาง ๆ ดังนี้ คือ $S_1 + (G+R) - (M+F) = S_2$ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- S_1 = นำหนักของสัตว์น้ำที่มีอยู่เดิม
- G = นำหนักที่ได้จากการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ
- R = นำหนักที่ได้จากการเพิ่มลูกหลาน
- M = นำหนักที่สูญเสียไปจากการตายตามธรรมชาติ
- F = นำหนักที่สูญเสียไปจากการถูกจับ
- S_2 = นำหนักของสัตว์น้ำที่จะมีในรุ่นต่อไป

¹ E.S. Russell. Some Theoretical Consideration on the "Over Fishing Problem." Journal du Conseil. Vol. 6, No. 1, 1953 p. 3

กล่าวคือ น้ำหนักของสัตว์น้ำรุ่นเดิมเมื่อรวมกับน้ำหนักที่สัตว์น้ำเติบโต และที่เพิ่มลูกหลาน ลบควย น้ำหนักของสัตว์น้ำที่ตายโดยธรรมชาติ และที่ถูกจับขึ้นมาเพื่อที่จะใช้ประโยชน์ จะเป็นปริมาณน้ำหนักของสัตว์น้ำที่มีอยู่ในรุ่นต่อไป ปัญหาที่ตามมาอีกว่า เราจะทราบอัตราการเจริญเติบโต การเพิ่มลูกหลาน รวมทั้งอัตราการตายตามธรรมชาติได้อย่างไร ซึ่งเป็นปัญหาที่จะตอบได้ไม่ถนัดนัก เว้นเสียแต่จะมีการศึกษาสัตว์น้ำแต่ละชนิดอย่างถูกต้องและชัดเจน อย่างไรก็ตาม สำหรับน้ำหนักที่สูญเสียจากการที่ถูกจับขึ้นมา นั้น พอจะมีทางทราบได้โดยวิธีสถิติ และการกำหนดเครื่องมือทำการประมง ดังนั้น การอนุรักษ์สัตว์น้ำที่ยังไม่ได้มีการศึกษาที่แน่นอนนั้น ไม่มีวิธีใดจะดีไปกว่าการกำหนดวิธีการควบคุมเครื่องมือทำการประมง การกำหนดคลังกลาวนึ่งเป็นวิธีการเบื้องต้น ที่กำหนดมาตรการอนุรักษ์ได้โดยนับพลันทันที โดยกำหนดให้ใช้ หรือห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำการประมง ทั้งนี้ จะต้องศึกษาถึงวิธีการทำการประมงและการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบต่อประชากรของสัตว์น้ำจากเครื่องมืออื่น ๆ รวมทั้งการวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ หรือการห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงควย ซึ่งจะได้อภิปรายโดยลำดับดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือทำการประมงตามที่เป็นบัญญัติไว้ในกฎหมาย

เครื่องมือทำการประมงตามกฎหมายได้บัญญัติไว้หมายความว่าถึง

ก. เครื่องกลไก ได้แก่เครื่องยนตต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อทำการประมง เช่น เครื่องยนตของเรือยนตที่ใช้ทำการประมง เครื่องกำเนิดไฟฟ้าของตู้ที่ใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ข. เครื่องใช้ ได้แก่วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ทำการประมง เช่น แห อวน เบ็ด ฉมวก หรือ เครื่องมืออย่างอื่น เช่น เครื่องนุกระหัดสำหรับวิดน้ำ เป็นต้น

ค. อุปกรณ์ ได้แก่วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับเป็นอุปกรณ์ในการทำการประมง เช่น ลูกกระดังสำหรับใช้ทำให้อวนหรือข่ายลอยน้ำ กอนหินหรือหวงตะกั่วสำหรับใช้ถ่วง

ให้ชายหรืออวนจม เขือก พรวน สำหรับร้อยอวนหรือชาย หรือสำหรับมัดส่วนบนของแห เป็นต้น เครื่องอุปกรณที่กล่าวนี้แม้จะมีคำว่าอุปกรณอยู่ด้วย แต่หาได้มีความมุ่งหมายให้มีผลตามกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน² หากเพื่อให้ศาลวินิจฉัยในการที่จะรับทรัพย์เท่านั้น

ง. ส่วนประกอบ หมายถึงวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาประกอบเพื่อใช้ทำการประมง เช่น ไม้สำหรับปักเสาโพงพาง แฉงลวดสำหรับใช้ประกอบในการใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง ตะเกียงซึ่งใช้บังคับเพลิงในการจับปลา

จ. อวรุช หมายถึงอวรุชสำหรับใช้ทำประมง เช่น ฉมวก หลาว แหหลน เป็นต้น และรวมถึงซึ่งสภาพไม่เป็นอวรุช แต่ได้ใช้เป็นอวรุช³ เช่นไม้ตะบอง เป็นต้น

ฉ. เสา หมายถึงไม้ หรือหิน หรือคอนกรีตซึ่งใช้ปักในที่จับสัตว์น้ำ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีลักษณะและวิธีการใช้เช่นเดียวกัน

ช. หลัก มีความหมายเช่นเดียวกันกับเสา แต่อาจใช้ในลักษณะและวัตถุประสงค์ต่างกัน

ทั้งอวรุช เสา หลัก ก็อาจเป็นเครื่องใช้อุปกรณ หรือส่วนประกอบได้เช่นกัน

ซ. เรือ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 บัญญัติไว้ว่า "หมายความว่ายานพาหนะทางน้ำทุกชนิด" และโดยเฉพาะในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็บัญญัติไว้ในมาตรา 4 (4) หมายความว่า "ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด"

² ประมูล สุวรรณศร ศาสตราจารย์ คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์

บรรพ 1 โรงพิมพ์ศรีวิกรมชาติ 2501 หน้า 125

³ เทียบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (5)

เช่นกัน เมื่อมีความหมายเช่นนี้ แพ้ซึ่งเคลื่อนที่ไปมาได้ หรือจักรยานน้ำ ก็ควรจะมี ความหมายถึงเรือควย

เรือประมงนั้นถ้าจะพิจารณาถึงบทบัญญัติในหมวดนี้จะเห็นว่าเป็นเครื่องมือ ประมงชนิดหนึ่ง เมื่อเป็นเครื่องมือทำการประมงแล้ว รัฐมนตรีก็น่าจะมีอำนาจ- ประกาศกำหนดจำนวนเรือประมง เพื่อลดจำนวนเรือประมงได้ (มาตรา 32 (1)) แต่เมื่อพิจารณาถึงเรือประมงก็เป็นเรือไทยชนิดหนึ่งซึ่งจะต้องจดทะเบียนที่กรมเจ้าท่า กรมเจ้าท่าเป็นผู้ควบคุมในด้านความปลอดภัยความมั่นคงของเรืออยู่แล้ว กรมประมง จึงสงวนท่าทีเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ ทั้ง ๆ ที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมงเรียกร้องให้ลด ปริมาณเรืออวนลากลง

1.1 เครื่องมือในพิกัก (มาตรา 4 (13)) เครื่องมือในพิกัก คือเครื่องมือทำ- การประมงซึ่งระบุชื่อ ลักษณะ หรือวิธีใช้ไว้ในกฎกระทรวง ต่อมาได้มีกฎกระทรวง- ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2490) ระบุชื่อเครื่องมือทำการประมง 14 ชนิด เป็นเครื่องมือ ในพิกัก ดังนี้

1. ขอนั่นขอ
2. ขอนั่นขอ
3. ขอนั่น
4. ขอนหางเหี่ยว
5. ดุ้งโพงพาง (ซึ่งใช้ประกอบโพงพางรั้วไทมาน หรือกันชูรั้วไทมาน)
6. ดุ้งมาม
7. เรือฉีกลอกหรือเรือกัตรา
8. แหยาวตั้งแต่ 4 เมตร ขึ้นไป
9. ขอนต่าง ๆ ปากกว้าง 3.5 เมตรขึ้นไป

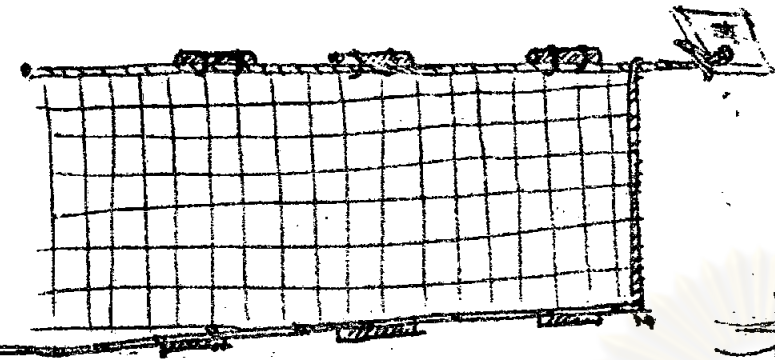
10. เบ็คราวยาว 40 เมตรขึ้นไป
11. ซ้าย
12. อวนต่าง ๆ (ถ้ายาวไม่เกิน 1 เมตร ไม่ต้องเสียเงินอากร)
13. เปือก
14. เครื่องกัน

(ไปรคภูภาพที่ 18 และที่ 19)

ผู้ที่ทำการประมงด้วยเครื่องมือเหล่านี้ จะต้องขอรับอาชญาบัตรระบุชื่อบุคคลนั้น และเสียเงินอากรตามมาตรา 28 เสียก่อน หากฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษตามมาตรา 64 คือปรับสามเท่าของเงินอากร รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศยกเลิกไม่ต้องให้รับอาชญาบัตร สำหรับเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งได้ เงินอากรที่เรียกเก็บตามเครื่องมือเหล่านี้ได้บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2490) และฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2506) ดังนี้

1. ยอชั้นซ่อ ซ้อนชั้นซ่อ ซ้อนสนั่น มีเครื่องยก ปากละ 15 บาท
2. ดุงโพงทางซึ่งใช้ประกอบกับโพงทาง รั้วไชมาน หรือกันซู้รั้วไชมาน ดุงละ 10 บาท
3. ดุงบาม ปากละ 10 บาท
4. เรือผีหลอกหรือเรือกัศรา ลำละ 5 บาท
5. แหยาวตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป (ยังไม่ทบเพลลา) ปากละ 8 บาท
6. ซ้อนต่าง ๆ ปากกว้างตั้งแต่ 3.5 เมตรขึ้นไป ปากละ 5 บาท
7. เบ็คราวยาวตั้งแต่ 40 เมตรขึ้นไป สายละ 5 บาท
8. (ก) อวนลอยขนาดของตาตั้งแต่ 7 เซนติเมตรขึ้นไป โดยดึงตาอวนให้เป็นเส้นตรงตามเส้นทะแยงมุม แล้ววัดตามเส้นนั้นจากกึ่งกลางของเงื่อนหนึ่งไปยังกึ่งกลางของอีกเงื่อนหนึ่ง ยาวเมตรละ 25 บาท

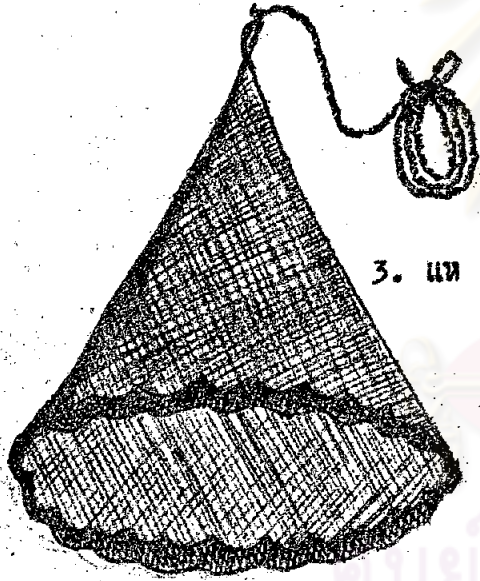
(ภาพที่ 18)
เครื่องมือในตัก

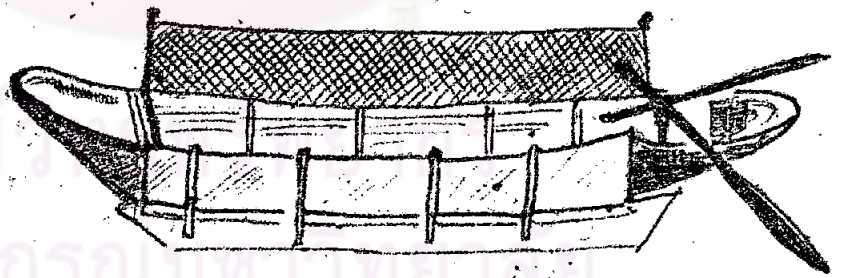
1. ขายหรืออวน

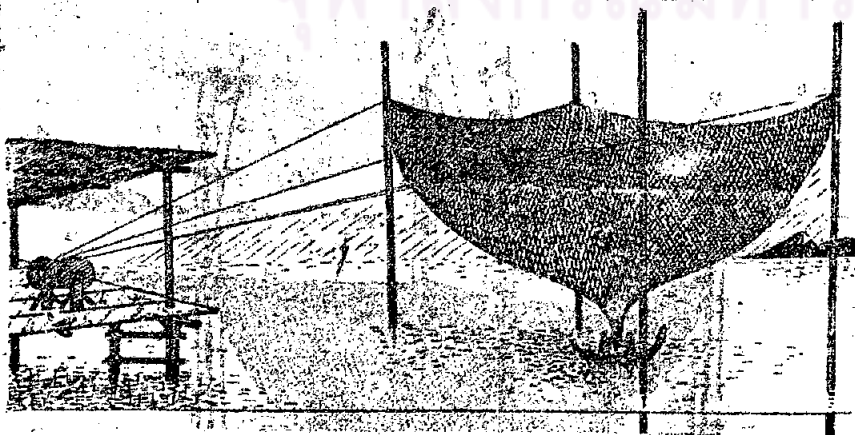
2. ตุงรั้วไซมาน

3. แท

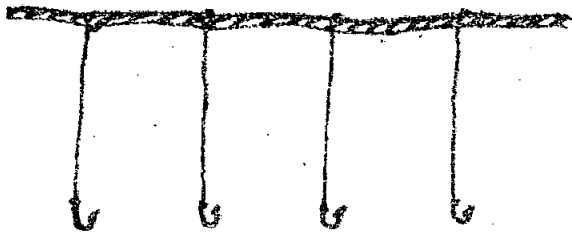

4. เรือตีลอกหรือกักรา

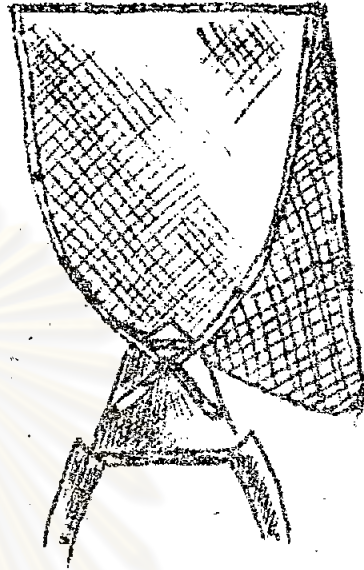

5. ตุงบาน

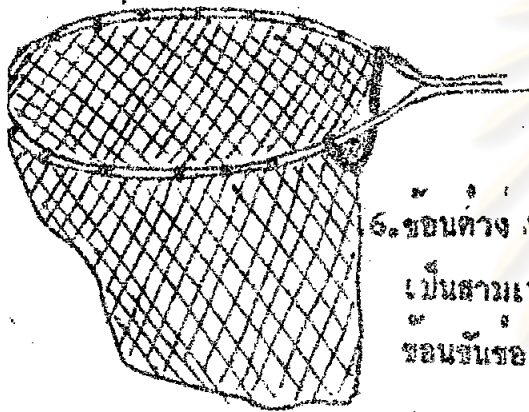
(ภาพที่ 19) เครื่องมือในหัตถ์ (ต่อ)

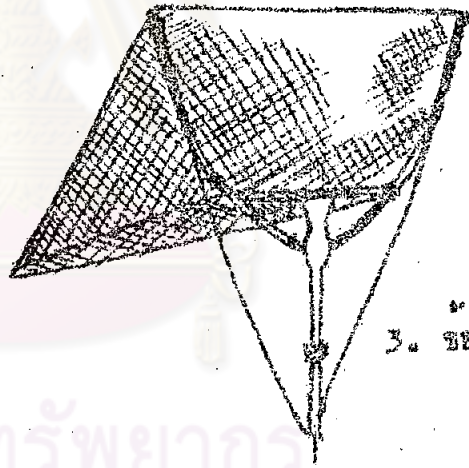
1. เบ็ดราว

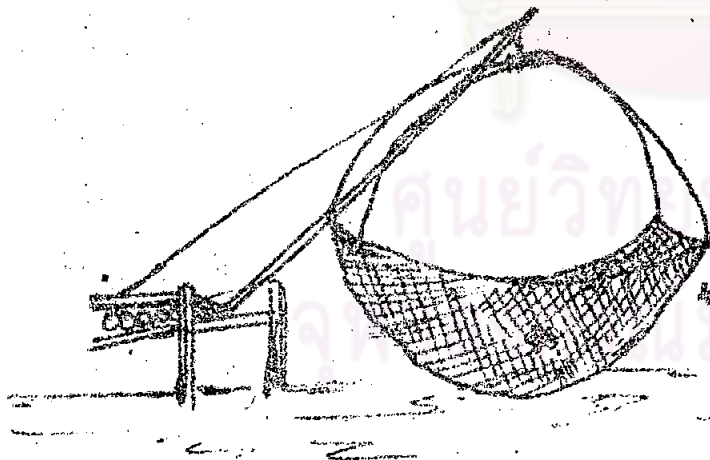
2. ขอนสั้น

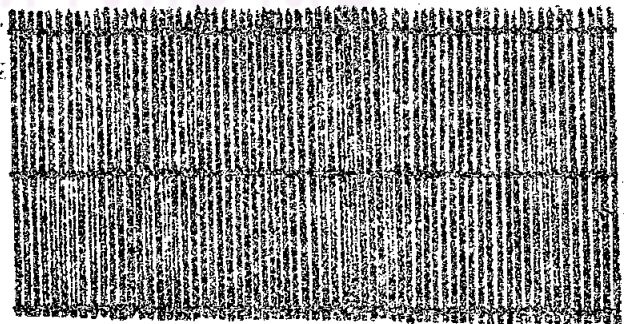
6. ขอนวาง ๗ หากมีรูป เป็นสามเหลี่ยมเรียกว่า ขอนรับขอ

3. ขอนวางเพี้ยว

4. ขอนรับขอ

5. เบื่อหรือเครื่องกัน

- (ข) อวนลอย ขนาดของตาต่ำกว่า 7 เซนติเมตร โดยดึงตาอวนให้ เป็นเส้นตรงตามเส้นทะแยงมุม แล้ววัดตามเส้นนั้น จากกึ่งกลาง เจ็อนหนึ่งไปยังกึ่งกลางของอีกเจ็อนหนึ่ง ยาวเมตรละ 50 สต.
- (ค) ชายและอวนอื่น ๆ

- (1) กว้างกว่า 1 เมตร ถึง 4 เมตร ยาวเมตรละ 25 สต.
- (2) กว้างกว่า 4 เมตร ถึง 8 เมตร ยาวเมตรละ 50 สต.
- (3) กว้างกว่า 8 เมตร ถึง 24 เมตร ยาวเมตรละ 1 บาท
- (4) กว้างกว่า 24 เมตร ยาวเมตรละ 2 บาท

9. เผือกหรือเครื่องกันยาวกว่า 2 เมตรขึ้นไป ยาวเมตรละ 50 สต.
(เว้นแต่เผือกหรือเครื่องกันที่ใช้ประกอบโปะ โพงพางรั้วไซมาน กันตู้ รั้วไซมาน ขอนปัก ขอปัก)

1.2 เครื่องมือนอกพิกัก (ม.4 (14) หมายความว่าเครื่องมือทำการประมง ซึ่งไม่ไต่ระบู่ไว้ในกฎกระทรวงว่าเป็นเครื่องมือในพิกัก เช่น ฉมวก ไซ ลอบ เบ็ด เป็นต้น การทำประมงด้วยเครื่องมือนอกพิกักไม่ต้องเสียเงินอากร แต่ตาไซทำการ ประมงในที่อนุญาตต้องเสียเงินอากร 5 บาท

1.3 เครื่องมือประจำที่ ม.4 (12) หมายถึงเครื่องมือทำการประมงซึ่งใช้ วิธีลงหลักปัก ตูก ซึ่ง รัง ถวง หรือวิธีอื่นใดอันทำให้เครื่องมือนั้นอยู่กับที่ในเวลา- ทำการประมง เช่น โพงพาง รั้วไซมาน โปะ เป็นต้น เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ในการทำการประมงนั้นจะต้องปักสร้างลงในที่จับสัตว์น้ำ จึงเป็นเครื่องมือประจำที่ ยอกดี ขอนบางชนิดก็ดี ไซหลักปักติดเมื่อทำการประมง (กูปลา) ก็เป็นเครื่องมือ ประจำที่ แต่ตาไซเรือแจวหรือพายไปเพื่อจับปลาในลำน้ำต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นเครื่องมือ ประจำที่ ถ้าหากว่าตูกเรือกับหลักแล้วทำการประมงก็เป็นเครื่องมือประจำที่

ได้มีคำพิพากษารัฐสภาที่ 1011, 1028/2495 วินิจฉัยว่า "โจทก์ฟ้องหาว่าจำเลยใช้เครื่องมือประจำที่ทำการจับสัตว์น้ำในที่สาธารณะประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ปรากฏว่าแพสดุ้งที่จำเลยใช้ทำการจับปลา มีลักษณะเป็นแพโซดเคลื่อนที่ไปมาได้ เวลาทำการจับปลาตามปกติไม่ต้องลงหลักปักผูกขึง รึงถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่ เพราะตามปกติจับปลาในที่น้ำนิ่ง และขอเท็จจริงที่ศาลฟังมากไม่ต้องลงหลักปักผูก ขึง รึง ถ่วง หรือใช้วิธีอื่นให้แพอยู่กับที่เวลาทำการประมง ในลักษณะอันจะมีให้ถือว่าเป็นเครื่องมือประจำที่ทั้งนี้ คดียังไม่พอจะชี้ได้ว่า จำเลยได้ใช้เครื่องมือประจำที่ทำการประมงตามฟ้อง ศาลต้องพิจารณาแยกฟ้อง"

2. ห้ามตั้งปักหรือสร้างเครื่องมือประจำที่ในที่สาธารณประโยชน์ (ม.31)

การทำกรประมงด้วยเครื่องมือประจำที่ในที่สาธารณประโยชน์นั้น จะทำไม่ได้โดยเด็ดขาด แม้เจ้าพนักงานก็ไม่มีอำนาจจะอนุญาตได้ อาจมีปัญหากเกิดขึ้นว่าเครื่องมือประจำที่ เช่น ขอนหิน ขอบโป๊ะ เป็นต้น ไม่น่าจะเป็นการทำลายสัตว์น้ำอย่างใด แต่เมื่อพิจารณาดังสภาพของที่สาธารณประโยชน์แล้วจะเห็นได้ว่า ทุกคนมีสิทธิทำการประมงโดยเท่าเทียมกันอยู่แล้ว การตั้งเครื่องมือประจำที่ที่จะเป็นการเอาเปรียบคนอื่นหรือเป็นการกีดขวางการสัญจรทางน้ำ นอกจากนี้ที่สำคัญก็คือการตั้งปัก หรือสร้างเครื่องมือประจำที่นั้น เป็นการรบกวนสิทธิของผู้อื่นที่จะใช้ประโยชน์จากที่สาธารณประโยชน์นั้น เช่น การเค้นเรือหรือการสัญจรทางน้ำ เป็นต้น เมื่อมีการรบกวนสิทธิเช่นนี้ ก็ย่อมจะต้องก่อให้เกิดการวิวาทะระหว่างราษฎรด้วยกันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทางแก้ไขในเรื่องนี้ก็คือ จะต้องประกาศเป็นที่ยอนุญาตที่ก่อน

3. การจดทะเบียนเครื่องมือทำการประมง

จำนวนเครื่องมือทำการประมงก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาวางมาตรการอนุรักษ์เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงมากเกินไป

อันจะเป็นผลร้ายต่อสภาวการณ์ของการประมงในประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากสัตว์น้ำมีปริมาณคงที่แล้ว แม้จะเพิ่มเครื่องมือทำการประมงหรือเพิ่มเรือประมงให้มากก็ไม่เกิดประโยชน์อันใดทั้งสิ้น ดังนั้น จึงให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องมือทำการประมงชนิดหนึ่งชนิดใดในท้องที่ใด ๆ จดทะเบียนมีไว้ในครอบครองซึ่งเครื่องมือนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทราบสถิติที่แน่นอนและนำมาเป็นเครื่องประกอบในการวางมาตรการอนุรักษ์สัตว์น้ำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2513 ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องมือทำการประมงอวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคู่ อวนลากคานดาง อวนคำ อวนลอม อวนคั้งเก อวนลอยปลาอินทรี หรืออวนตึกปลาหู หรือเครื่องมือทำการประมงที่มีชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะและวิธีทำการประมงเช่นเดียวกับเครื่องมือซึ่งระบุชื่อข้างต้น และมีความประสงค์จะใช้เครื่องมือดังกล่าวทำการประมงในท้องที่จังหวัดชายฝั่งทะเลทุกจังหวัด ไปจดทะเบียนการมีไว้ในครอบครองซึ่งเครื่องมือทำการประมงดังกล่าว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่มีภูมิลำเนา หรือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อำเภอท้องที่ที่ขอรับอนุญาตภายในวันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม ของทุกปี การยื่นคำขอจดทะเบียนดังกล่าว ให้ยื่นพร้อมกับคำขออนุญาตใช้เครื่องมือนั้น ๆ

ผลปรากฏว่าในปี 2514 มีเรือประมงทั้งสิ้น 5,567 ลำ ปี 2515 มี 7,235 ลำ ในปี 2516 มี 9,813 ลำ ปี 2517 มี 8,513 ลำ (ตารางที่ 6)

เป็นที่น่าสังเกตว่าเรืออวนลากคู่ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นเช่นเดียวกับเรืออวนซั้ง เพราะเรืออวนซั้งใช้ทำการประมงได้คล่องตัวกว่า กล่าวคือขณะซั้งซั้งไว้นั้นก็สามารถใช้เรือนั้นไปทำการประมงประเภทอวนลอม ณ บริเวณอื่นได้อีกด้วย อวนชนิดนี้จึงได้เป็นที่นิยมของชาวประมงอย่างกว้างขวางพอ ๆ กับเรืออวนลาก

ตารางที่ 6 จำนวนเรือที่จดทะเบียนการครอบครองซึ่งเครื่องมือทำการประมง
ปี พ.ศ. 2514 - 2517 ตามชนิดของเครื่องมือทำการประมง

ชนิดเครื่องมือ	พ.ศ. 2514	พ.ศ. 2515	พ.ศ. 2516	พ.ศ. 2517
อวนลากแผ่นตะเฆ่	2,472	3,185	4,400	4,074
อวนลากคู่	522	702	824	854
อวนลากคานด่าง	614	599	533	343
อวนดำ-ฉลอม	389	371	415	401
อวนตั้งเก	41	66	53	39
อวนปลากะตัก	44	68	103	82
อวนล้อมซั้ง	-	-	109	153
อวนลอยอินทรี	151	138	231	148
อวนลอยจะละเมียด	43	22	5	3
อวนตีปลาหู	244	254	228	188
อวนลอยอื่น ๆ	369	422	1,155	900
อวนรุน	610	1,327	1,628	1,213
อวนซั้ง	-	-	-	16
อวนลอยกุ้ง	-	-	-	53
เบ็ดราว	-	-	-	6
อวนอื่น ๆ	68	81	49	40
รวม	5,567	7,235	9,813	8,513

4. การกำหนดขนาดตาและระยะของเครื่องมือทำการประมงทุกชนิด กำหนดขนาดชนิด จำนวน และส่วนประกอบของเครื่องมือทำการประมงที่อนุญาตให้ใช้ในที่จับสัตว์น้ำ (ม.32 (1))

รัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีเฉพาะภายในเขตท้องที่ของตนก็มีอำนาจประกาศได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นผู้ประกาศกำหนดมาตรการดังกล่าว ส่วนกรณีอื่น ๆ นั้นจะได้รับมอบหมายเป็นกรณี ๆ ไป

ของตาอวน

1. ในบริเวณอ่าวไทย

เครื่องมือที่ห้าม อวนตักตาในฤดูปลานูมีขนาดเล็ก ห้ามตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน ถึงวันที่ 14 กรกฎาคมทุกปี เว้นแต่ตาอวนจะมีขนาด 4.7 ซม. หรือโตกว่า โดยกำหนดควมยาวโดยดึงตาอวนซึ่งเดิมเป็นรูปสี่เหลี่ยมให้เหยียดตรง แล้ววัดจากจุดศูนย์กลางของเงื่อนหนึ่งไปยังจุดศูนย์กลางของอีกเงื่อนหนึ่ง ซึ่งยาวที่สุด จะต้องมีความยาวไม่น้อยกว่า 4.7 ซม.

เหตุผล

ได้กล่าวไว้ในเรื่องกำหนดฤดูปลานูมีไขแล้ว

2. ในทะเลสาบสงขลา

เครื่องมือที่ห้าม อวนหรือข่ายทุกชนิดที่มีความกว้างของช่องตาเล็กกว่า 1.5 ซม. และเฉพาะในทะเลสาบสงขลา ในท้องที่อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ⁴

เหตุผล

ประชาชนใช้ฉนวนหรือชายคังก่อตัวจับกุมมากเกินควร
กึ่งขนาดเล็กซึ่งอยู่ในวัยอ่อนก็พลอยติดไปด้วย

5. ห้ามใช้เครื่องมือบางชนิดทำการประมง ม.32 (2)

การห้ามใช้เครื่องมือบางชนิดที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเครื่องมือที่ห้ามทั่วไปโดย-
เฉพาะนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในบทต่าง ๆ เช่น เครื่องมือที่ห้ามทำการประมงในฤดูที่
ปลามีไข่และปลาขนาดเล็ก เป็นต้น

เนื่องจากการห้ามในลักษณะนี้มักจะกำหนดวิธีห้ามใช้เครื่องมือทำการประมง
เหล่านั้นด้วย ม.32 (4) หรือห้ามใช้เรือยนต์ เป็นต้น จึงสมควรที่จะได้พิจารณา
เสียในคราวเดียวกัน

การกำหนดเช่นนี้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีที่จะประกาศตามอำนาจที่ให้ไว้ตาม
ความในมาตรา 32 เป็นอำนาจที่จะดำเนินการได้จับพลันทันทีในด้านการอนุรักษ์ทรัพ-
ยากร

5.1 การห้ามใช้เครื่องมือในที่จับสัตว์น้ำทั่วไปไม่เฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง⁵

5.1.1 แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

เครื่องมือที่ห้าม อวนลากมีดงที่ใช้กับเรือยนต์ เช่น อวนลาก
อวนรุน ละวะ ชิม รุนกุง รุนเคย หรืออวน
อื่น ๆ ที่มีลักษณะและวิธีใช้เหมือนกัน

เหตุผล

แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง เป็นที่จับสัตว์น้ำ
ซึ่งมีบริเวณแคบมากและ เครื่องมือชนิดนี้

⁵ ในเกณฑ์ห้ามใช้มุ้ง (mosquito net) ทำการประมงในทะเลสาบบางแห่ง

ทำลายพันธบัตรน้ำหนักกว่าเครื่องมือชนิดอื่น ๆ
อีกทั้งเป็นการเอาเปรียบผู้ทำการประมงควย
แรงคน

5.1.2 ลำคลอง ลำธาร ลำห้วย ลำกระโคง ลำราง และลำดู
หรือบ่อหลา (ไม่รวมแม่น้ำ)

- เครื่องมือที่ห้าม
1. อวน ซ้าย: ทุกชนิด และขนาด หรือ
เครื่องมือซึ่งมีลักษณะและวิธีใช้อย่างเดียวกัน
  2. เป็อก หรือ เครื่องมือกางกันทุกชนิด
  3. ซ้อนทุกชนิดที่มีปากกว้างกว่า 2 เมตร⁶

5.1.3 หนอง บึง (ไม่รวม ลำคลอง ลำธาร ลำห้วย ลำกระโคง
ลำราง และลำดู หรือบ่อหลา)

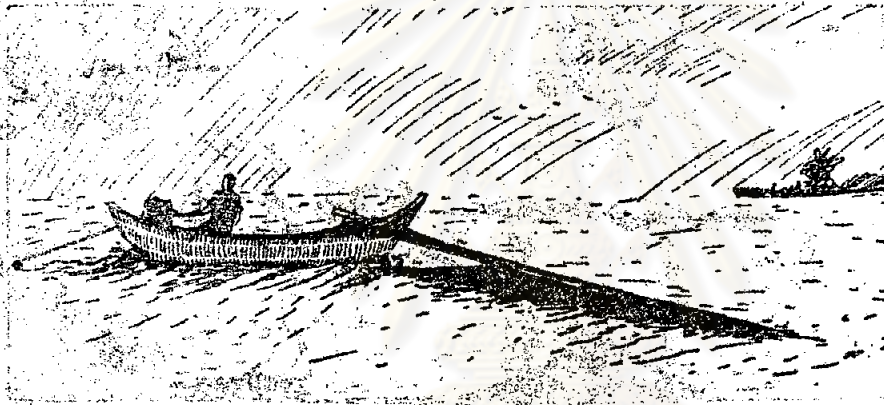
- เครื่องมือที่ห้าม เครื่องมืออวนและเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะและ
วิธีใช้อย่างเดียวกัน

เหตุผล เนื่องจากที่จับสัตว์น้ำดังกล่าวมีบริเวณคับแคบ
และการใช้เครื่องมือเช่นนี้มีประสิทธิภาพใน-
การจับสัตว์น้ำสูงมาก

5.1.4 ในทะเล

- ก. เครื่องมือที่ห้าม อวนลากชนิดมีถูงและอวนรุน ละวะ หรือ
รุนถูง รุนเคย หรืออวนมีถูง ทุกชนิดทุก-
ขนาด ที่ใช้กับเรือยนต์ ทำการประมงใน

ระยะ 3,000 เมตร (75 เส้น) นับจาก
ขอบน้ำตามแนวชายฝั่งทะเลหน้าการประมง
และภายในรัศมี 400 เมตร (10 เส้น)
นับออกไปจากอาณาเขตที่ตั้งเครื่องมือประจำที่
ทุกชนิดที่ได้รับอนุญาต ในทะเลหรืออ่าวในท้องที่
จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัด ⁷ (โปรดดูภาพที่ 20)

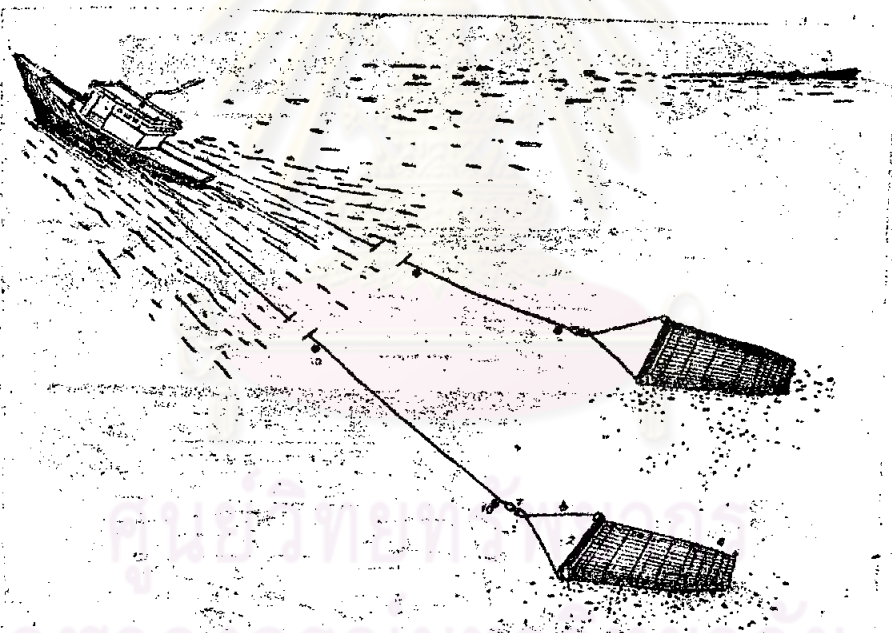
ภาพที่ 20 รุกข์ หรือดะวะที่ใช้กับเรือยนต์

เหตุผล

เนื่องจากชายทะเลเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ
ในวัยอ่อนและเป็นแหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำ
ช่าวประมงได้อาศัยทำการประมงได้ง่ายขึ้น
โดยใช้เครื่องมือขนาดเล็กโดยใช้แรงคน
และเครื่องมือประจำที่มานานแล้ว อีกทั้ง
เครื่องมือชนิดนี้ทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อนเป็นอันมาก

๗. เครื่องมือที่ห้าม

เครื่องมือครากหอย หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีลักษณะหรือวิธีการคล้ายคลึงกันทุกชนิดและทุกขนาดที่ใช้กับเรือยนต์ทุกชนิดภายในระยะ 3,000 เมตร⁸ นับจากขอบน้ำความแนวชายฝั่งทะเล ขณะทำการประมงในท้องที่จังหวัดชายทะเลทุกจังหวัด (โปรดดูภาพที่ 21)

ภาพที่ 21 เครื่องมือครากหอยที่ใช้กับเรือยนต์

8

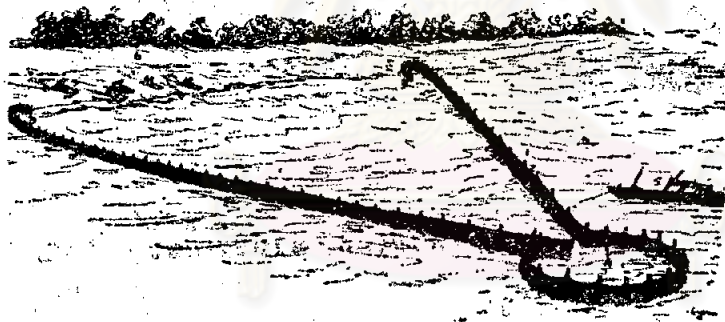
กฎหมายประมง นอร์เว มาตรา 2 อนุญาตให้ใช้ลวนลาก (trawl) ระหว่าง 4 - 12 ไมล์ นับจากเส้นฐานตรง

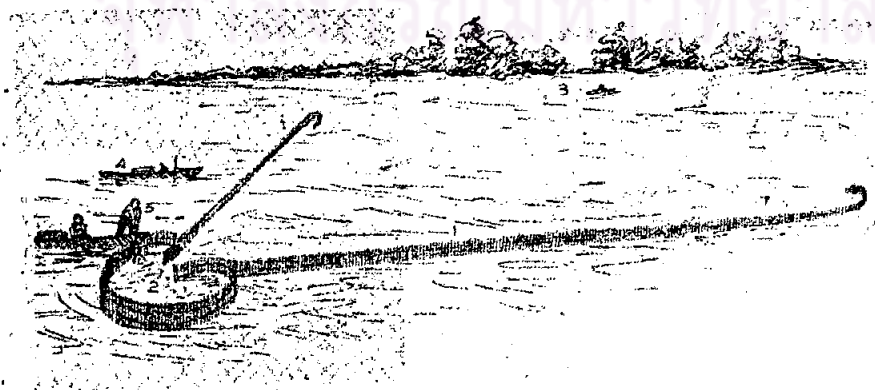
เทศอ เครื่องมือชนิดนี้ทำด้วยสนิมหรือตะกั่วมากที่สุด เป็นการเอาเบรียมน้ำที่ทำการประมงด้วยแรงคนประเภทหาเข้ากินค่า

5.1.5 **บทบัญญัติอัน** เกี่ยวกับเครื่องมือที่ห้ามทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มทุกแห่ง **เครื่องมือที่ห้าม** อวนรังและเบือกริงในท้องที่ทุกจังหวัดในน้ำจืดและน้ำเค็ม

เทศอ เพราะอวนรังและเบือกริงเป็นเครื่องมือที่มีของค่านี้น่ามาก หากใครในที่จับสัตว์น้ำแล้วสัตว์น้ำวัยอ่อนจะถูกทำลายจนหมดจะหมดสิ้น (ไปรคครูภาพที่ 22 และภาพที่ 23)

ภาพที่ 22 อวนรัง

ภาพที่ 23 เบือกริง

โดยปกติเครื่องมือชนิดนี้จะตั้งบริเวณริมทะเลหรือริมคลอง เวล่าน้ำลดแล้วจะ
กักส้วมน้ำไว้ทุกชนิดและทุกขนาด

5.2 ห้ามใช้เครื่องมือที่จับส้วมน้ำเฉพาะท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดไว้

เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความต้องการในการอนุรักษ์ทรัพยากรส้วมน้ำไม่
เหมือนกัน ฉะนั้น การที่จะประกาศห้ามใช้เครื่องมือประเภทใดในท้องถิ่นก็ต้อง
ขึ้นอยู่กับสภาพการประมงในระยะนั้น ๆ

5.2.1 แม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่เขตริมเหนือสุดของบ่อนพระจุลจอม-
เกล้าซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของลำน้ำเจ้าพระยา ตัดตรงข้ามไปยังฝั่งเหนือของปาก-
คลองแหลมฉะพู่ ซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของลำน้ำเจ้าพระยา โดยเรียบทั้งสองฝั่ง
แม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นไปทางทิศเหนือในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดกรุงเทพ-
มหานคร จนถึงเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ห้าม อวนลอย ซ้ายลอยทุกชนิด

เหตุผล กีดขวางการเดินเรือ

5.2.2 ในบริเวณปากอ่าวจังหวัดสมุทรสาคร

เครื่องมือที่ห้าม เครื่องมือคราดหอยหรือเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะ
หรือวิธีการใช้คล้ายคลึงกันทุกชนิด ทุกขนาดที่
ใช้กับเครื่องยนต์

เหตุผล เนื่องจากบริเวณดังกล่าวในจังหวัดสมุทรสาคร
เป็นแหล่งเลี้ยงตัวของหอยสองฝาจำนวนมากหลาย-
ชนิด ประชาชนผู้มีอาชีพเก็บหอยขายได้ประกอบ
อาชีพนั้นมานาน แต่ปรากฏว่าผู้มีฐานะดีใช้-

เครื่องมือคราดโดยใช้ติดกับเรื่อนต์ทำการ
ประมงหอยสองฝา นับว่าเป็นอันตรายร้ายแรง
จึงห้ามในบริเวณอ่าวสมุทรสาคร⁹

5.2.3 จังหวัดสงขลาและพัทลุง ทะเลสาบสงขลาตั้งแต่ปากอ่าวทะเล-
สาบซึ่งติดอยู่กับทะเลนอกท้องที่จังหวัดสงขลา ตลอดจนออกไปตอนในรวมทั้งทะเลน้อย
ซึ่งอยู่ในท้องที่จังหวัดพัทลุง (ทะเลสาบทั้งหมด)

เครื่องมือที่ห้าม อวนลากชนิดมีดุง อวนรุน ละวะ ชิบรุนกุงรุน-
หอยหรืออวนชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะและวิธีการ
เช่นเดียวกัน ที่ใช้เรื่อนต์หรือเครื่องยนต์
ประกอบในการทำการประมง

เหตุผล ในทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ
วัยอ่อน เครื่องมือชนิดนี้มีประสิทธิภาพในการ
จับสัตว์น้ำมาก เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำในวัยอ่อน
เป็นอย่างยิ่ง

5.2.4 จังหวัดชลบุรี ท้องที่ตั้งแต่บริเวณเกาะลอยศรีราชา ลากเส้นตรง
ไปรังหินสำปะย้อ เกาะเหลียมมี เกาะมารวิชัย เกาะรินพิทยา เกาะคราม เกาะฉาง-
เกลือ ถึงกระโจมไฟ ช่องแสมสาร ท้องที่อำเภอสัตหีบ

เครื่องมือที่ห้าม อวนลากมีดุง อวนรุน ละวะ ชิบ รุนเคย หรือ
อวนดุงทุกชนิดและทุกขนาดที่ใช้ติดกับเรื่อนต์

กำหนดเวลา วันที่ 1 กันยายน ถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ทุกปี
 ฤดูอื่นไม่ห้ามแต่คงอยู่ในบังคับของการห้ามใช้อวนลากห่างจาก
 พื้น 3,000 เมตร¹⁰

5.3 เครื่องมืออวนลาก

เมื่อพิจารณาถึงเครื่องมือที่กำหนดห้ามทำการประมงตามที่ได้อธิบายมาแล้ว-
 นี้จะเห็นได้ว่า ห้ามแต่อวนลากเป็นส่วนมาก เพราะอวนลากเป็นเครื่องมือที่ทำลายพันธุ์
 สัตว์น้ำอย่างร้ายแรงที่สุด สัตว์น้ำใหญ่ๆก็ตี ประการังอันสวยงามที่ธรรมชาติประทานมา
 ก็ตี จะถูกกวาดต้อนโดยเครื่องมืออวนลากเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นอวนลากคู่หรืออวนลาก-
 แฉนตะเข้

แต่เดิมมานั้น คนไทยยังไม่รู้จักอวนลากกันมากนัก และนิยมจับประดาน
 เฉพาะปลาฉลามน้ำ (Pelagic fishes) เช่น ปลาหู ปลาฉลาม ปลาอินทรีเท่านั้น
 ส่วนปลาหน้าดิน (Demersal fishes) นั้นยังไม่เห็นนิยมจับประดานกันมากนัก เพราะ
 มีรูปร่างแปลก ในปี 2501 คณะปฏิบัติเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการประมงทะเลลึก
 จึงอนุมัติให้คนต่างด้าวเป็นครูฝึกสอนในประเทศไทยได้ตั้งแต่ปี 2501 ซึ่งต่อมาได้เริ่มมี
 อวนลากคู่ในประเทศไทยจนกระทั่งปี 2503 รัฐบาลเยอรมันได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วย
 พัฒนาการประมงทะเลตามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ
 และในปี 2505 ได้มีการสำรวจแหล่งประมงอวนลากในประเทศไทยเป็นครั้งแรก
 โดยคณะผู้เชี่ยวชาญจากเยอรมันร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมประมง และต่อมากรมประมง

ได้สั่งต่อเรือสำรวจประมง 1¹¹ ซึ่งเป็นเรือสำรวจด้วยอวนลากแผ่นตะเข้ลำแรก ต่อมาเมื่อประชาชนเริ่มนิยมบริโภคปลาหน้าดินมากขึ้น เพราะมีราคาถูก การประมงอวนลากจึงได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพราะชาวประมงสามารถทำการประมงได้ทุกเวลาทั้งกลางวันกลางคืนและทุกฤดูกาล (โปรดดูภาพอวนลากภาพที่ 24)

การเก็บเงินอากรสำหรับอวนชนิดนี้ จะต้องแบ่งเป็นตอน ๆ คือตอนดึงอวนส่วนหนึ่ง และตอนปึกอวนส่วนหนึ่ง การเก็บเงินอากรตอนดึงอวนให้ถือเอาความกว้างของปากอวนเป็นความกว้างของอวน และความยาวของอวนเป็นความยาวของอวน ส่วนการเก็บเงินอากรตอนปึกอวนให้เก็บตามความยาวของผืนปึกอวน ความยาวของปึกอวนนั้น ให้ถือจากโคนปึกอวนตรงปากอวน ไปสุดปลายปึกอวน เป็นความยาวของปึกอวน¹² และเรียกเก็บตามความกว้างและความยาวตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2506) เรืออวนลากลำหนึ่ง ๆ จะใช้อวนยาวประมาณ 30 เมตร เสียเงินอากรประมาณปีละ 60 บาทเท่านั้น

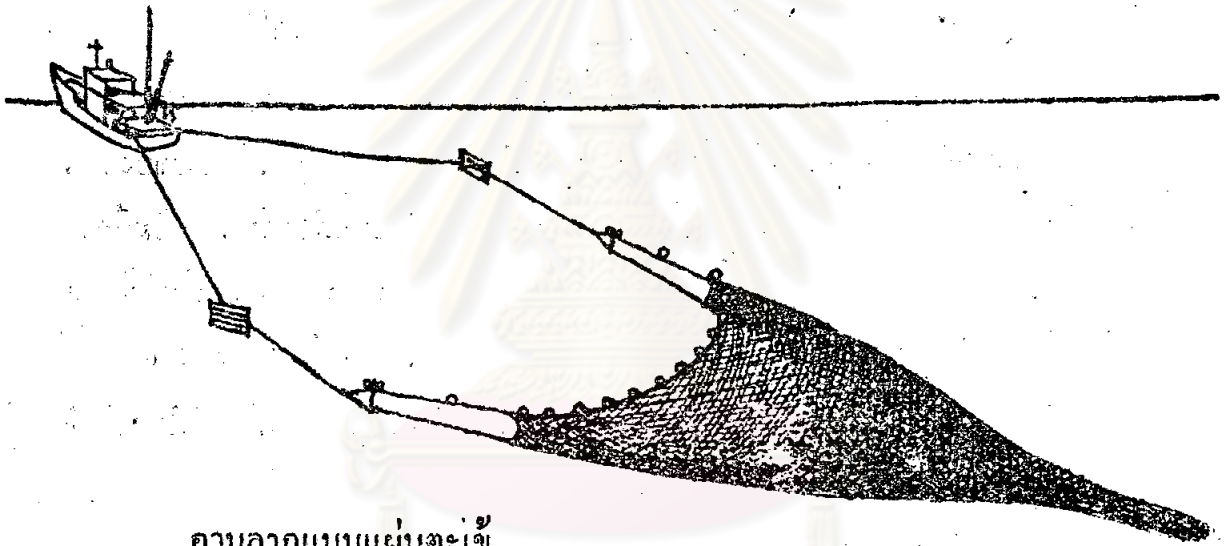
จากสถิติการประมงของประเทศไทย พ.ศ.2517 กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรากฏว่าอวนลากต่าง ๆ เช่นประเภทอวนลากแผ่นตะเข้ อวนลากคู่ และอวนลากคานต่าง เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมืออื่น ๆ แล้วจะเห็นว่าเรืออวนลากจับสัตว์น้ำได้มากกว่าประเภทอื่น ๆ (โปรดดูตารางที่ 7)

¹¹ บูลุเลิศ ผาสุก การศึกษาเกี่ยวกับผลผลิตจากการประมง ที่ได้จากการสำรวจแหล่งประมงด้วยเครื่องมืออวนลากในอ่าวไทย โดยเรือสำรวจประมง 1 ในปี พ.ศ. 2506 - 2508 ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และปีที่พิมพ์ หน้า 4

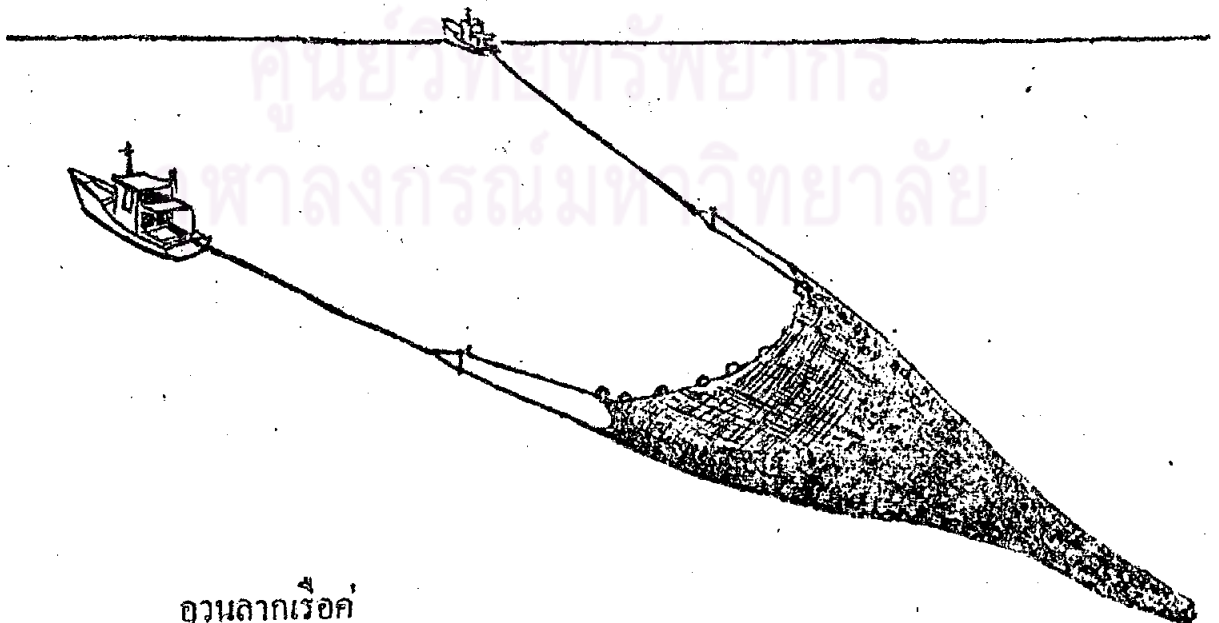
¹² นส. ที่ 4005,4073/2502 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2502

อวนลากมีคานถ่าง

อวนลากแบบแผ่นตะเฒ่า

อวนลากเรือคู่

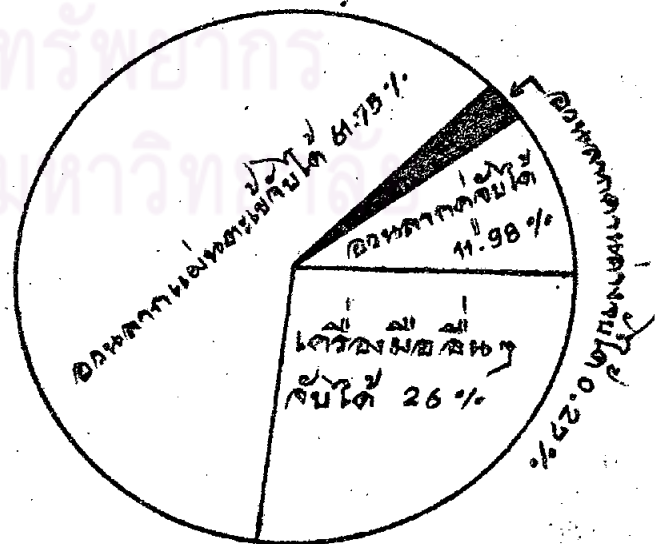
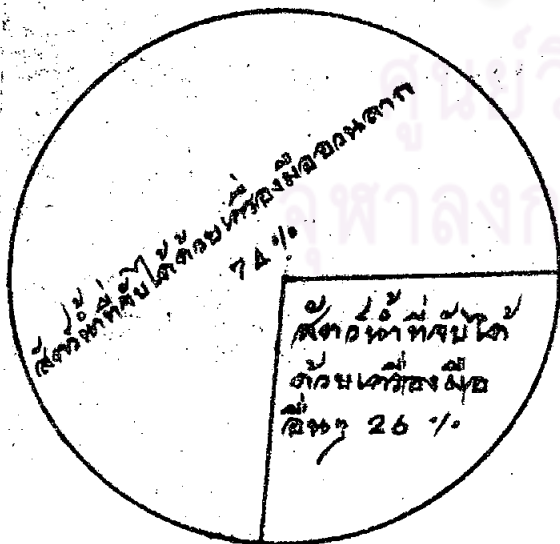
ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการจับสัตว์น้ำระหว่างเครื่องมืออวนลากกับเครื่องมืออื่น ๆ

ปริมาณ: ตัน

ชนิดของสัตว์น้ำ	อวนลากแผ่นตะเฆ่	อวนลากคู่	อวนลากคานด่าง	รวมเรืออวนลาก	เครื่องมืออื่น ๆ
รวมพวกปลา	731,030	130,979	1,265	863,274	247,671
รวมกุ้ง - ปู	69,354	1,950	2,295	73,599	47,720
รวมหมึกหอย	32,627	28,631	62	61,320	55,421

ที่มา: สถิติการประมงของไทย พ.ศ.2517

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางดังกล่าวนี้แล้วจะเห็นว่าอวนลากแผ่นตะเฆ่เป็นอวนลากที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมืออวนประเภทอื่น ๆ หรือประมาณ 61.75% ของสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งหมด ส่วนเครื่องมืออวนลากคู่จับได้ 11.98% อวนลากคานด่าง .27% เครื่องมืออื่น ๆ 26.00% รวมอวนลากแล้วจับได้ 74% ของเครื่องมืออื่น ๆ (โปรดดูภาพที่ 25)

ภาพที่ 25 แสดงผลการจับสัตว์น้ำระหว่างเครื่องมืออวนลากกับเครื่องมืออื่น ๆ

และเพราะอวนลากเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำการประมงนี้เอง จึงทำให้สัตว์น้ำที่จะได้นั้น เป็นปลาเบ็ดเสียส่วนมาก¹³ จากสถิติปี 2517 ปรากฏว่า เรืออวนลากจับปลาเบ็ดได้ 670,794 ตัน ขณะเดียวกันจับปลาอื่นได้เพียง 192,480 ตัน (โปรดดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบชนิดสัตว์น้ำที่จับได้โดยอวนลาก

ปริมาณ : ตัน

ชนิดของสัตว์น้ำ	อวนลากแผ่นตะเฆ่	อวนลากคู	อวนลากคานถ่าง	รวม
ปลาเบ็ด	574,913	94,733	1,148	670,794
ปลาอื่น ๆ	156,117	36,246	117	192,480
รวม	731,030	130,979	1,265	864,274

ที่มา: สถิติการประมงของประเทศไทย 2517

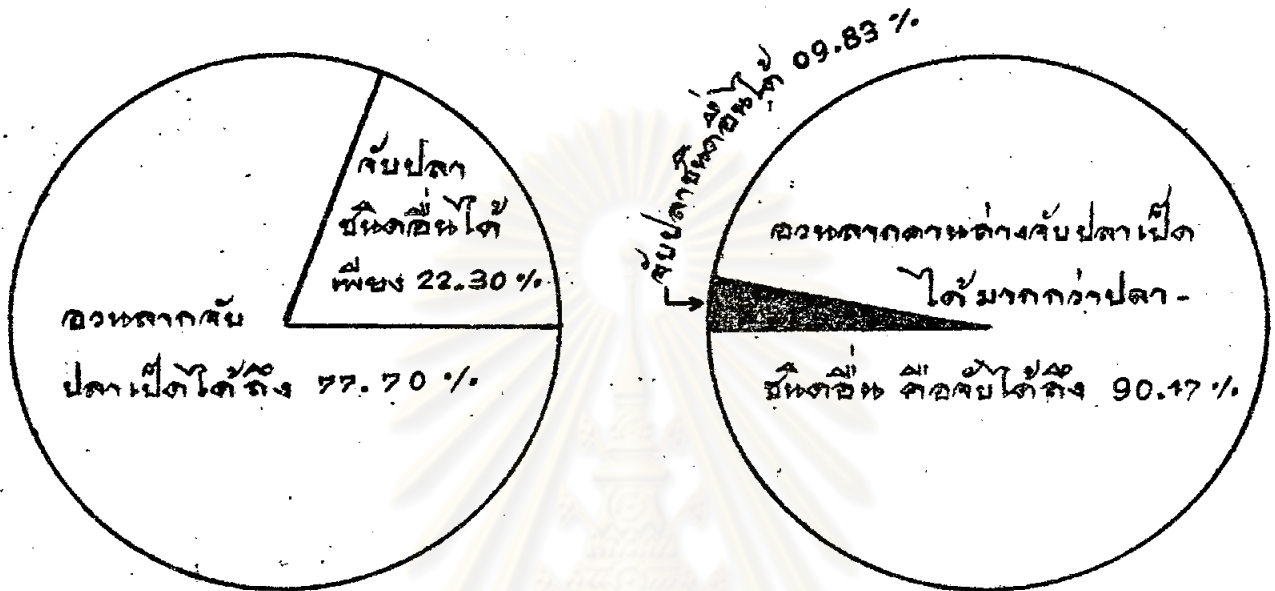
เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่าเรืออวนลากจับปลาเบ็ดได้ร้อยละ 77.70 ของปลาอื่น ๆ ทั้งหมด หรือถ้ารวมประเภทอวนลากก็ปรากฏว่าอวนลากแผ่นตะเฆ่

13

ปลาเบ็ดคือปลาที่ไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากนัก และเป็นปลาตัวเล็กตัวน้อย แต่ถ้าหากปล่อยให้เลี้ยงตัวเองสักระยะหนึ่งแล้วก็จะเจริญเติบโตและมีคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้นมาได้ เมื่อพันธุ์นี้แล้วก็ตาย จึงใช้มาทำเป็นปลาป่น สำหรับทำอาหารสัตว์

จับปลาเปิดได้ 78% ส่วนปลาอื่น ๆ จับได้เพียง 22% อวนลากคู่จับปลาเปิดได้ 72%
 อวนลากคานดางจับปลาเปิดได้ 90.17 % (โปรดดูภาพที่ 26)

ภาพที่ 26 แสดงผลการจับสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ ด้วยเครื่องมืออวนลาก

ส่วนมูลค่าของสัตว์น้ำนั้น ก็ปรากฏว่าปลาเปิดนั้นมีมูลค่าเพียงกิโลกรัมละ 1 บาทเท่านั้นเอง (โปรดดูตารางเปรียบเทียบที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงเปรียบเทียบมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้โดยเครื่องมืออวนลากต่าง ๆ

ปริมาณ : ตัน : พันบาท

ชนิดสัตว์น้ำ	อวนลากแผนตะเข้		อวนลากคู่		อวนลากคานดาง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ปลาเปิด	574,913	574,913	94,733	94,733	1,148	1,148	670,794	670,794
ปลาอื่น ๆ	156,117	674,719	36,246	55,823	117	418	192,480	830,960
รวม	731,030	1,249,632	130,979	150,556	1,265	1,566	863,274	1,501,154

ที่มา : สถิติการการประมงของประเทศไทย 2517

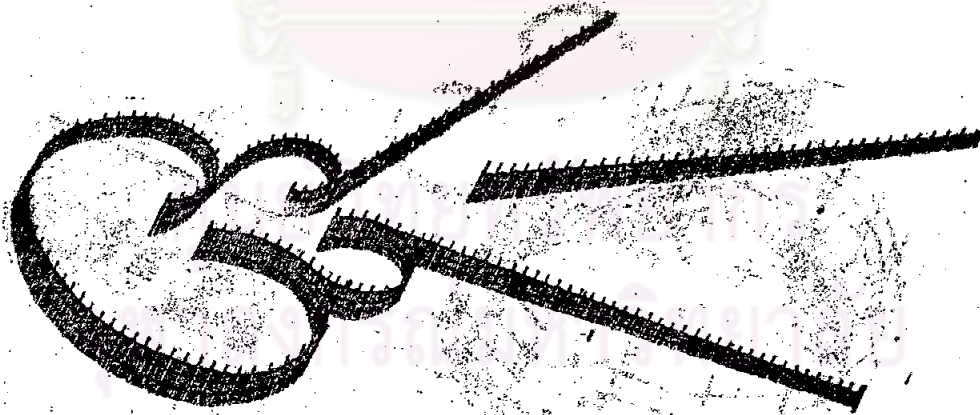
หมายเหตุ ปัจจุบันราคา กิโลกรัมละ 1.35 บาท

ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า เรืออวนลากเป็นเรือที่ทำอาชพหยากรสัควน้ำมากที่สุด และในจำนวนนี้ก็เป็นประเภทปลาเบ็กที่เสียเป็นส่วนใหญ่ แคนมูลค่าของปลาเบ็กนั้นมันน้อยเกินไป ฉะนั้น จึงควรที่จะกำหนดมาตรการสำหรับอวนลากเสียใหม่ให้เหมาะสมที่สุด เพื่อมิให้ปลาซึ่งมีขนาดเบ็กที่กำลังเติบโตต้องพลอยติดอวนลากขึ้นมา โดยจะต้องกำหนดขนาดตาอวนลากเสียใหม่ให้โตขึ้นกว่าเดิม เพราะปรากฏว่าในปัจจุบันนี้อวนลากที่ชาวประมงชอบใช้กันอยู่จะมีขนาดตาประมาณ 2.5 ซม. เท่านั้น

6. การกำหนดที่ระยะตั้งเครื่องมือประจำที่

ในทางปฏิบัตินั้นปรากฏว่าการกำหนดที่ตั้งเครื่องมือใต้ท้ายกันเพียงใค่นั้น ย่อมไม่เหมือนกันทุกห้องที่ ห้างนี้สุดแต่ความเหมาะสมของแต่ละสภาพการประมงในที่จับสัตว์น้ำ เช่น การกำหนดระยะที่ตั้งของโป๊ะ บางจังหวัดกำหนด 30 เส้น บ้าง 40 เส้น บ้าง รวมทั้งการปักโป๊ะด้วย ¹⁴

โป๊ะตามที่มีบัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (2490) มี 2 ชนิด คือโป๊ะน้ำลึก และโป๊ะน้ำตื้น (โปรดดูภาคที่ 27) เป็นเครื่องมือประจำที่ซึ่งต้องตั้งในที่จับสัตว์น้ำ

ภาคที่ 27 โป๊ะ

ประเภทที่อนุญาต และจะต้องเสียเงินอากรค่าที่อนุญาตตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวไม่เท่ากัน
 สุดแล้วแต่ท้องที่ได้กำหนดไว้ เช่นจังหวัดเพชรบุรี โป๊ะน้ำลึกแห่งละ 200 บาท จังหวัด
 ระนองแห่งละ 100 บาท ส่วนโป๊ะน้ำตื้นนั้น จังหวัดเพชรบุรีแห่งละ 100 บาท จังหวัด
 ระนองแห่งละ 10 บาท

การกำหนดโป๊ะชนิดใดเป็นโป๊ะประเภทน้ำลึกหรือโป๊ะน้ำตื้นนั้น ถือเอาระดับน้ำ
 ในเวลาน้ำลงงวดเป็นเกณฑ์คำนวณ กล่าวคือ ถ้าโป๊ะนั้นน้ำลงงวดแล้วยังมีระดับน้ำลึก
 ตั้งแต่ 6 เมตรขึ้นไป ก็ถือเป็นโป๊ะน้ำลึก ถ้าน้ำลงงวดแล้วยังมีระดับน้ำไม่ถึง 6 เมตร
 ก็เป็นโป๊ะน้ำตื้น โดยวัดจากจุดศูนย์กลางของโป๊ะนั้น ๆ และต้องวัดในเวลากลางวัน
 ของวันกลางเดือนทางจันทรคติ

จากสถิติของการประมงปี 2517 ปรากฏว่าเครื่องมือโป๊ะสามารถจับสัตว์น้ำ
 ได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมือประจำที่อื่น ๆ เช่น โพงพางเป็นต้น กล่าวคือ
 ในปี 2517 สามารถจับสัตว์น้ำจากโป๊ะได้จำนวน 27,171 ตัน มูลค่า 74,545,000
 บาท สัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ที่จับได้โดยโป๊ะดังนี้ (โปรดดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงสัตว์น้ำที่จับได้โดยโป๊ะ

ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวน/ตัน	มูลค่า/บาท
ปลากระตัก	13,611	38,111,000
ปลาเบ็ด	5,689	5,689,000
ปลาเลย	2,391	9,803,000
ปลากอกและปลาหลังเขียว	1,369	1,369,000
ปลาทุ	969	6,105,000
ปลาสีกุน	512	1,690,000
อื่น ๆ	-	-
รวม	27,171	74,545,000

ในปัจจุบันนี้ชาวประมงไม่นิยมจับปลาด้วยโป๊ะเสียแล้ว เพราะเปลืองแรงงาน-
มากคงจะเห็นได้ว่าจำนวนโป๊ะได้ลดน้อยลงจากจำนวน 863 เมื่อปี 2507 หรือเพียง
339 ในปี 2516 (โปรดดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงการลดลงของจำนวนเครื่องมือโป๊ะ

ปี	ค่านอ่าวไทย	ค่านมหาสมุทรอินเดีย	รวม
2507	602	261	863
2508	697	252	949
2509	663	206	869
2510	447	112	559
2511	457	591	516
2512	374	105	479
2513	371	152	523
2514	339	85	424
2515	232	58	290
2516	247	92	339

7. เครื่องมือที่ทางราชการมีนโยบายที่จะขยับเล็ก

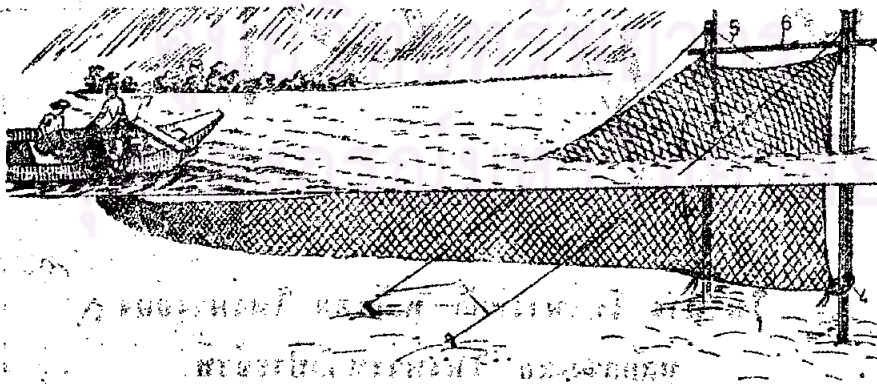
เครื่องมือบางชนิด เช่น โพงพาง รั้วโซมาน และกันชูรั้วโซมาน เป็นเครื่องมือ
ประจำที่ ชาวประมงมักสร้างในบริเวณปากอ่าว หรือแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ
ที่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง เพราะเครื่องมือชนิดนี้ใช้วนดุ้งมีตาถี่และเล็กมาก
ชาวประมงจับสัตว์น้ำขนาดเล็กและทำเป็นปลาเบ็ด ทำให้สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ

ซึ่งอยู่ในวัยอ่อน เช่น ปลาจระเม็ดขาว ปลาอุเดา และปลาอื่น ๆ พลอยถูกทำลายไป
ด้วย นอกจากนี้เครื่องมือคังถ้าวก็มีว่าก็ควาร่องน้ำการเคินเรืออีกด้วย ฉะนั้น
ทางราชการจึงประกาศนโยบายที่จะยกเลิกเครื่องมือคังถ้าวเสีย โดยกำหนดมาตรการ
เป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. ห้ามออกใบอนุญาตเพิ่ม
2. ห้ามโอนแก่ทายาท ไม่ว่าจะเป็นผู้สืบสันดานหรือบุพการี หรือผู้รับมรดกอื่น ๆ
3. หากไม่มีผู้ทำการประมงในใบอนุญาตคังถ้าวก็ให้ประกาศยกเลิกไปจนหมด

เหตุที่ไม่ห้ามโดยเด็ดขาดเสียทีเดียวนั้นก็เพราะว่า ชาวประมงบางครอบครัว
ได้หาเลี้ยงชีพด้วยเครื่องมือประจำที่เหล่านี้นาน หากยกเลิกเสียก็อาจก่อให้เกิด
ความเดือดร้อนแก่ชาวประมงผู้ประกอบอาชีพจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือชนิดนี้ได้ จึงได้
กำหนดมาตรการเป็นชั้น ๆ คังถ้าวแล้ว

จากสถิติการประมงของประเทศไทยปี 2517 สัตว์น้ำที่จับได้โดยเครื่องมือ
โพงทาง จำนวน 13,254 ตัน มูลค่า 140,518,000 บาท ส่วนริ้วไฆมานจับได้ 175
ตัน มูลค่า 873,000 บาท เท่านั้น (โปรดดูภาพที่ 28 และ 29)

ภาพที่ 28 โพงทาง

ภาพที่ 29 ไร่ไธมาน

8. บทบัญญัติอื่นเกี่ยวกับเครื่องมือที่ไร่หรือโคมาโดยการกระทำความผิด

8.1 อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด อำนาจในการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือที่ไร่ในการกระทำผิดนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดังนี้

8.1.1 กรณีมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับอนุญาตหรือถอนเครื่องมือทำการประมงหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำซึ่งได้กระทำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เช่น ใ้รับอนุญาตให้ตั้งเครื่องมือประจำที่แล้ว แต่ตั้งผิดเงื่อนไขเป็นต้น คำใช้จ่ายดังกล่าวนี้ผู้รับอนุญาตต้องออก

8.1.2 กรณีหมดอายุการอนุญาต ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาตหรือถอนเครื่องมือทำการประมงสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำ ซึ่งผู้รับอนุญาตได้เคยรับอนุญาตอยู่แล้ว แต่ประธานmitterหรือใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว คำใช้จ่ายดังกล่าวผู้รับอนุญาตต้องออก

8.2 ระดั้บพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นั้หมายถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติกรตามมาตรา 59 ตามคำสั่งกระทรวงเกษตร-

และสหกรณ์ ที่ 480/2518 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2518 มีอำนาจดังนี้

8.2.1 มีอำนาจรื้อถอน ทำลาย หรือยัดเครื่องมือ ซึ่งตั้งอยู่ในที่จับ สัตว์น้ำโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ค่าใช้จ่ายผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ออก (ขอให้เคร่งครัดเฉพาะ คำว่า "เครื่องมือ" และคำว่า "ตั้งอยู่" ถ้าเป็นเครื่องมือแต่ไม่ตั้งอยู่ไม่เข้ามาตรานี้)

8.2.2 มีอำนาจรื้อถอน ทำลาย หรือยัดสิ่งต่าง ๆ ซึ่งระบุในมาตรา 58 ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งไม่ใคร่รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควร ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ออก

ข้อความทั้ง 8.1 และ 8.2 นี้ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 58 และ 59 ก่อนข้าง จะสืบสนและสืบชั้นซ้อนเสียจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ไม่กล้าจะลงมือปฏิบัติการเกี่ยวกับการ รื้อถอน ทำลายหรือยัดเครื่องมือต่าง ๆ เพราะพนักงานเจ้าหน้าที่เองมีความเกรงกลัว จะต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและอาญา มีข้อพึงทำความเข้าใจดังนี้ คือ

พนักงานเจ้าหน้าที่อื่นนอกจากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาต รื้อถอนเครื่องมือทำการประมง สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งใด ๆ ในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่ง

การรื้อถอน ทำลาย หรือยัดเครื่องมือซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำนั้น พนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 5 ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามมาตรา 59 มีอำนาจที่จะทำการดังกล่าวนั้นได้ รวมทั้งในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้รับ- อนุญาตรื้อถอนเครื่องมือทำการประมง และสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ไปแล้วตั้งแต่ยังไม่ยอม รื้อถอนไปภายในเวลาอันสมควรด้วย

รวมความแล้วถ้าเป็นเครื่องมือทำการประมงหรือสิ่งปลูกสร้างของผู้รับอนุญาต แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่อื่นไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้รื้อถอน นอกจากผู้ว่าราชการจังหวัด เท่านั้น

ปัญหาว่ามีในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่ว่อนนุฎาซึ่งมีผู้รับอนุญาตให้ทำการประมงแล้ว แต่มีผู้อื่นซึ่งไม่ใช่เป็นผู้รับอนุญาตไปกระทำการฝ่าฝืน พนักงานเจ้าหน้าที่จะไปรื้อถอน หรือทำลายได้หรือไม่

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 59 แล้วจะเห็นชัดว่า ไข้คำว่า "ในที่จับสัตว์น้ำ" ฉะนั้น เมื่อผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรื้อถอน ทำลายหรือยึดเครื่องมือซึ่งตั้งอยู่ในที่จับสัตว์น้ำทุกประเภท คำว่าตั้งอยู่น่าจะหมายถึงเครื่องมือที่ตั้งอยู่บนเครื่องมือประจำที่ หากอวน ข่าย คงไม่มีอำนาจทำลายได้

คำว่าเครื่องมือ ในมาตรา 59 ไม่ระบุว่า เป็นเครื่องมือทำการประมง ฉะนั้นควรจะควรจะแก้ไขเสียใหม่ด้วย

เจ้าพนักงานประมงอำเภอได้รับอนุมัติจากนายอำเภอให้รื้อถอนรั้วไซมาน ซึ่งผิดกฎหมาย จึงแจ้งให้ราษฎรรื้อโดยเจ้าพนักงานควบคุมอยู่ใกล้ ๆ ผู้ที่ชักขวางมิให้ราษฎรรื้อถอนตามที่เจ้าพนักงานแจ้งและควบคุมอยู่ มีความผิดฐาน ครอบงำชักขวางเจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานไม่จำเป็นต้องลงมือรื้อรั้วไซมานด้วยตนเอง (ฎีกาที่ 618/2504)

9. การริบเครื่องมือ

9.1 การริบเครื่องมือทั่วไป

การริบเครื่องมือทำการประมง ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 เดิมมีความว่า "เรือ เครื่องมือทำการประมง สัตว์น้ำและสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ หรือได้มาโดยการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ ศาลจะริบเสียก็ได้ แต่ถ่าสิ่งเช่นนั้นได้ หรือได้มาโดยการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ ให้ศาลริบเสีย ¹⁵

ต่อมาเมื่อปี 2493 ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 1381/2493 วินิจฉัยว่า "เอาเรือ และพายของผู้อื่นไปกระทำผิด พ.ร.บ. การประมง โดยที่เจ้าของมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย จะริบเรือและพายนั้นเสียตาม พ.ร.บ. การประมง 2490 มาตรา 69 ไม่ได้ ต้องคืน แก่เจ้าของไป"

ทางราชการจึงได้แก้ไขมาตรา 69 โดยมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2496 ความว่า "มาตรา 69 เครื่องมือทำการประมงสัตว์น้ำ และ สิ่งอื่น ๆ ที่ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ ศาลจะริบเสียก็ได้ แต่ถ้านั้นได้ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ หรือโดยฝ่าฝืนมาตรา 20 ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น" 16

ตัดคำว่า "เรือ" ออกไปและเพิ่มคำว่า "หรือโดยการฝ่าฝืนมาตรา 20 คือ การใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำ"

ต่อมาเมื่อปี 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 105 ข้อ 5 ยกเลิก มาตรา 69 และใช้ความต่อไปนี้แทน "มาตรา 69 เครื่องมือทำการประมง เรือ สัตว์น้ำและสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20 ให้ศาลริบสิ่งเหล่านั้นเสียทั้งสิ้น"

เหตุที่กฎหมายกำหนดให้ริบเครื่องมือทำการประมง เรือ สัตว์น้ำที่ใช้หรือได้ มาโดยการกระทำความผิดตามมาตรา 19 หรือ 20 ก็เพราะการกระทำความผิดโดยการ ทิ้งวัตถุอันตรายในที่จับสัตว์น้ำก็ดี การใช้ยาเบื่อเมาในที่จับสัตว์น้ำก็ดี การใช้กระแส ไฟฟ้าทำการประมงและการใช้วัตถุระเบิดในที่จับสัตว์น้ำก็ดี เป็นการทำลายทรัพยากร สัตว์น้ำอย่างร้ายแรง ตามที่ไต่ถามมาแล้ว ประกอบเมื่อปี 2507 ได้มีคำพิพากษา ฎีกาที่ 651/2507 วินิจฉัยว่า "แม้ พ.ร.บ. การประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2496 มาตรา 10 (ม. 69) จะได้บัญญัติว่า เรือและเครื่องมือทำการประมงที่ใช้ในการกระทำ-

ความผิดในที่รักษาพืชพันธุ์ให้ศาลริบเสียทั้งสิ้นก็ตาม เมื่อขอเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดแล้ว ก็ต้องคืนเรือและเครื่องมือทำการประมงของกลางให้แก่เจ้าของที่แท้จริงไป" นอกจากนี้แล้วยังมีฎีกาที่ 1303/2510 วินิจฉัยว่า "ข้างของกลางเป็นกรรมสิทธิ์รวมของเจ้าของ 2 คน เจ้าของรวมคนหนึ่งรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดของจำเลย ศาลย่อมริบข้างเฉพาะส่วนครึ่งหนึ่งของเจ้าของรวมซึ่งรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดนั้น ส่วนอีกครึ่งหนึ่งให้คืนแก่เจ้าของรวมซึ่งไม่รู้เห็นด้วยในการกระทำผิด"

ทางราชการจึงได้พิจารณาแก้ไขใหม่เพื่อขอให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำผิดด้วย เพราะกรมประมงได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่เสมอ ๆ ว่า เครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ใช้ขอขปลานั้น ศาลมักจะไม่ริบเพราะจะมีผู้อ้างว่าผู้กระทำผิดได้เข้าไปเพื่องานการกุศล หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ เช่นบวชนาค แต่งงาน เป็นต้น ซึ่งเจ้าของไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำผิดดังกล่าว เพื่อกำหนดมาตรการขอให้ศาลได้รับ จึงได้ร่างขึ้นใหม่ตามแนวมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีบัญญัติว่า "ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าเป็นของผู้กระทำผิด และมิได้ผู้ดองโทษตามพิพากษาหรือไม่" โดยออกเป็นประกาศคณะปฏิวัติดังกล่าวแล้ว

การที่ได้บัญญัติไว้เช่นนี้ดูเหมือนจะเป็นการบังคับศาลต้องริบ จะไปริบไม่ได้ แต่ความจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะการที่ศาลจะริบเสียทั้งสิ้นนั้น เป็นเพราะทรัพย์สินนั้นเป็นฐานที่ตั้งของการกระทำที่เป็นผิดกฎหมาย หรือมีไว้เป็นผิดอยู่ในตัวไม่ว่าจะเป็นของผู้ใดก็ต้องริบ เช่น ฉิ่น เป็นต้น ส่วนสภาพของทรัพย์สินนั้นซึ่งไม่ได้เป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระทำผิด ศาลก็ใช้ดุลยพินิจได้ เช่น ฎีกาที่ 614/2465 วินิจฉัยว่า "การใช้เรือยนต์ไม่จดทะเบียนรับคนโดยสารฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 ไม่ได้ถือว่าเรือยนต์เป็นสิ่งที่ใช้กระทำความผิด แต่ผิดเพราะเรื่อนั้นไม่จดทะเบียน "ดังนี้ เป็นต้น

ฉันใดก็ดีแม้จะมีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ออกมาแก้ไขกฎหมายแล้วก็ตาม ศาลอาจใช้ดุลยพินิจไม่ริบเครื่องมือทำการประมงหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นการกระทำผิดตามมาตรา 19 หรือ 20 ก็ได้ ซึ่งจะต้องรอคำวินิจฉัยของศาลต่อไป

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์แห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ศาลควรใช้ดุลยพินิจริบของกลางดังกล่าวเสียได้

ปัญหาที่ว่าถ้าได้มีการครอบครองสัตว์น้ำที่รู้ว่า ได้มาโดยการกระทำความผิดตามมาตรา 19 หรือ 20 เพื่อบริโภค (ไม่ใช่เพื่อการค้า) ตามมาตรา 20 ทวิ ศาลมีอำนาจริบหรือไม่ เพราะการครอบครองดังกล่าวนี้ไม่เป็นความผิด กล่าวคือการกระทำดังกล่าวยังไม่ครบองค์ประกอบของความผิด เห็นว่าความผิดของมาตรา 20 ทวิ นี้ เป็นความผิดอันเกิดจากการครอบครองทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าการครอบครองทรัพย์ดังกล่าวนี้ ไม่เป็นความผิดฐานครอบครอง แต่ทรัพย์ที่มีอยู่ในครอบครองก็เป็นทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงเห็นว่าศาลน่าจะริบได้

9.2 การริบเครื่องมือที่ฝ่าฝืนมาตรา 32 (2)

มาตรา 70 บัญญัติว่า "เครื่องมือทำการประมงที่ได้มีประกาศตาม มาตรา 32 ห้ามมิให้บุคคลใดใช้โดยเด็ดขาดนั้น ถ้านำมาใช้ทำการประมงในที่จับ สัตว์น้ำให้ศาลริบเครื่องมือที่ห้ามใช้" เครื่องมือดังกล่าวนั้นก็คือเครื่องมือที่ได้ประกาศ โดยอาศัยอำนาจมาตรา 32 (2) กล่าวคือเครื่องมือที่ห้ามใช้ในที่จับสัตว์น้ำโดยเด็ดขาดนั่นเอง เป็นต้นว่าเครื่องมือคราดหอยที่ใช้กับเรือยนต์ เป็นต้น จะต้องริบทั้งคราดหอยและเรือยนต์ด้วย